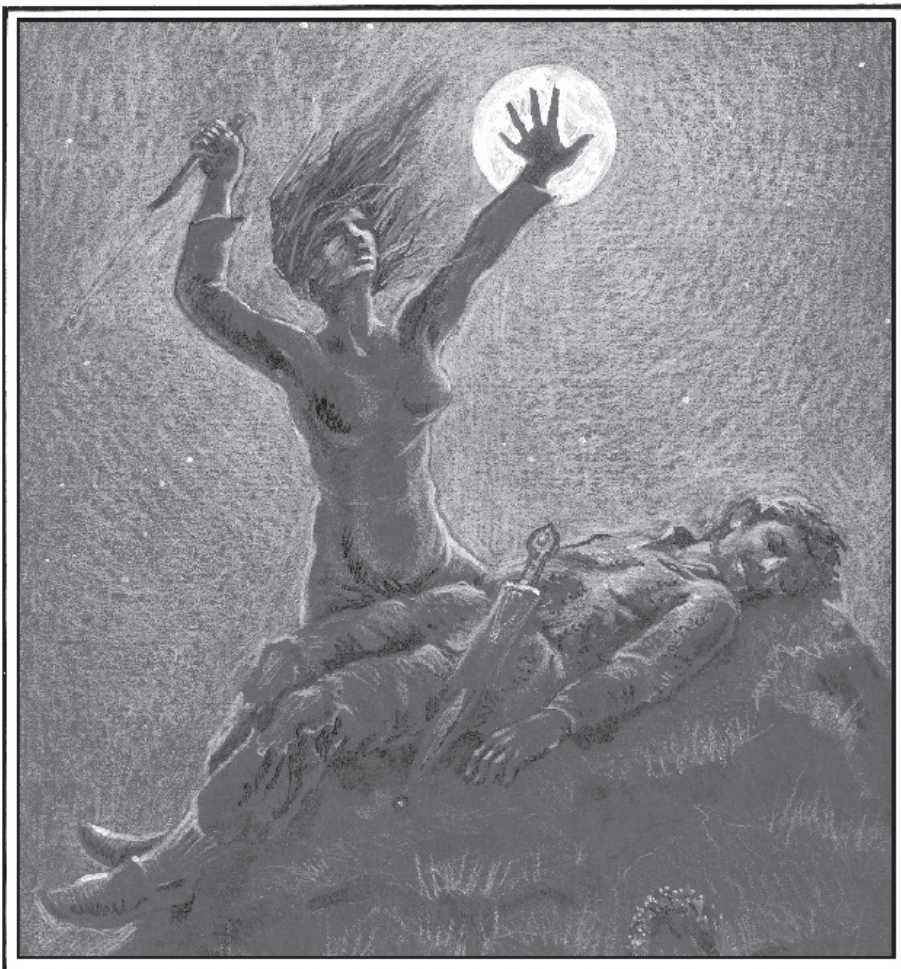

ვეხტანო ჭანქოტაძე

ლეონიდაზი

ვეხტანო ჭანქოტაძე

ლეონიდაზი

(მეორე გამოცემა)

თბილისი
2007

გრემის ციხესთან

ღამდება. გრემის ციხე-ქალაქთან,
(სადაც ინწოპა აბლავლებს ტალღებს)
ქართველთ ლაშქარი დადგა ბანაკად,
ვანშამი მოაქვთ ქალებს და ბალებს.

სისხლისღვრით მოღის მტერი მზაკვარი,
ბრძოლა მოელით დაუნდობელი, –
ხვალ დაობლდება ბევრი სახლ-კარი
და ატირდება ბევრი შშობელი.

წინამძღოლები დასხდნენ თათბირად,
მიიღეს ფიცი, დასახეს გეგმა,
(მტერი ვერ დასძლევს დამხვდურთ ადვილად,
თუ არ უმტყუნა ქართველებს ბედმა).

აქა-იქ ცეცხლი შეუნთეს ქვაბებს,
სადაც ფანდურიც აჟღერდა ტკბილად,
მერე დაღამდა, გამოჩნდა მთვარეც
და მებრძოლები განეწყვნენ ძილად.

მიყუჩდა ირგვლივ ყველა ხმამთქმელი,
სოფლიდან ძაღლის არ ისმის ყეფაც,
ჩამოიღვენთა თაფლის სანთელი,
გარინდებულა მებრძოლთა წყებაც.

თუმცა იქ, ბნელში, ყვავილთა ზღვაში,
თურმე არ სძინავთ, ფხიზლობენ წყვილად,
აბჯარასხმული მებრძოლი ვაჟი
გოგოს თითებზე შეეხო ფრთხილად:

„ჩემო ხატებავ – ჟამი მოვიდა
(პასუხს მოველი რამდენი ხანი)

ახლავე გახდე ჩემი ცოლი და
მერე ყველაფერს გავარდეს ჯანი.

ნუ მიმატოვებ სვალისთვის ცალად,
ხოცვა იქნება, კვლა საშინელი,
შენი თანხმობით შემმატე ძალა,
იქნებ არ გავხდე დასატირელი.“

გოგომ პასუხი დააგვიანა,
თავის სათქმელი არა თქვა უცბად,
მერე კი ნაზად გაეხშიანა
და გამომწვევი ღიმილით უთხრა:

„აი, იმ კლდეზე (თუკი მას დაძლეე),
ცას რომ აწვება ისე, ვით სოლი,
ამიყვანე და პირობას გაძლეე,
იქვე გავხდები მე შენი ცოლი.“

ვაჟიც ველარა მაღავდა ღიმილს,
ზურგზე შეისვა ძვირფასი განძი,
ძნელსაცალფეხოს აუყვა ბილიკს,
არაფრად თვლიდა ასასვლელ მანძილს.

გადაეყვლიფა მუხლისთავები,
ხელისგულებზეც დაასკდა ტყავი,
გოგოს გაეხსნა გულის კარები
(შორს, მთის გადაღმა ჩნაოდა ყვაევი).

შემოხვეოდა განძი კისერზე,
გოგოს ტუბუებს გრძნობდა სიამით,
და აი, შედგა ფეხი კლდის წვერზე,
შემოეგება გრილი ნიავი.

შედგა ფეხი და ოდნავ შეეყოვნა
(თითქოს მოცელეს გალესილ ცულით),
მეხნაცემივით მძლავრად შეტოკდა
და მუხლჩაკეცილს გაუსკდა გული.

გოგოს კივილმა შედრიკა მთები,
ექომ ხეობა გააპო ზარით,
ჩამოსწეწოდა გიშერი თმები,
ცრემლები წასკდა ნიაღვრის დარი.

მისთვის საწუთრო უმაღ დაიქცა
(ჩალად უღირდა სიცოცხლე განა?)
მძლავრი დაქნევით გულში ჩაიცა,
ვაჟის ნაქონი ორპირი დანა.

.....

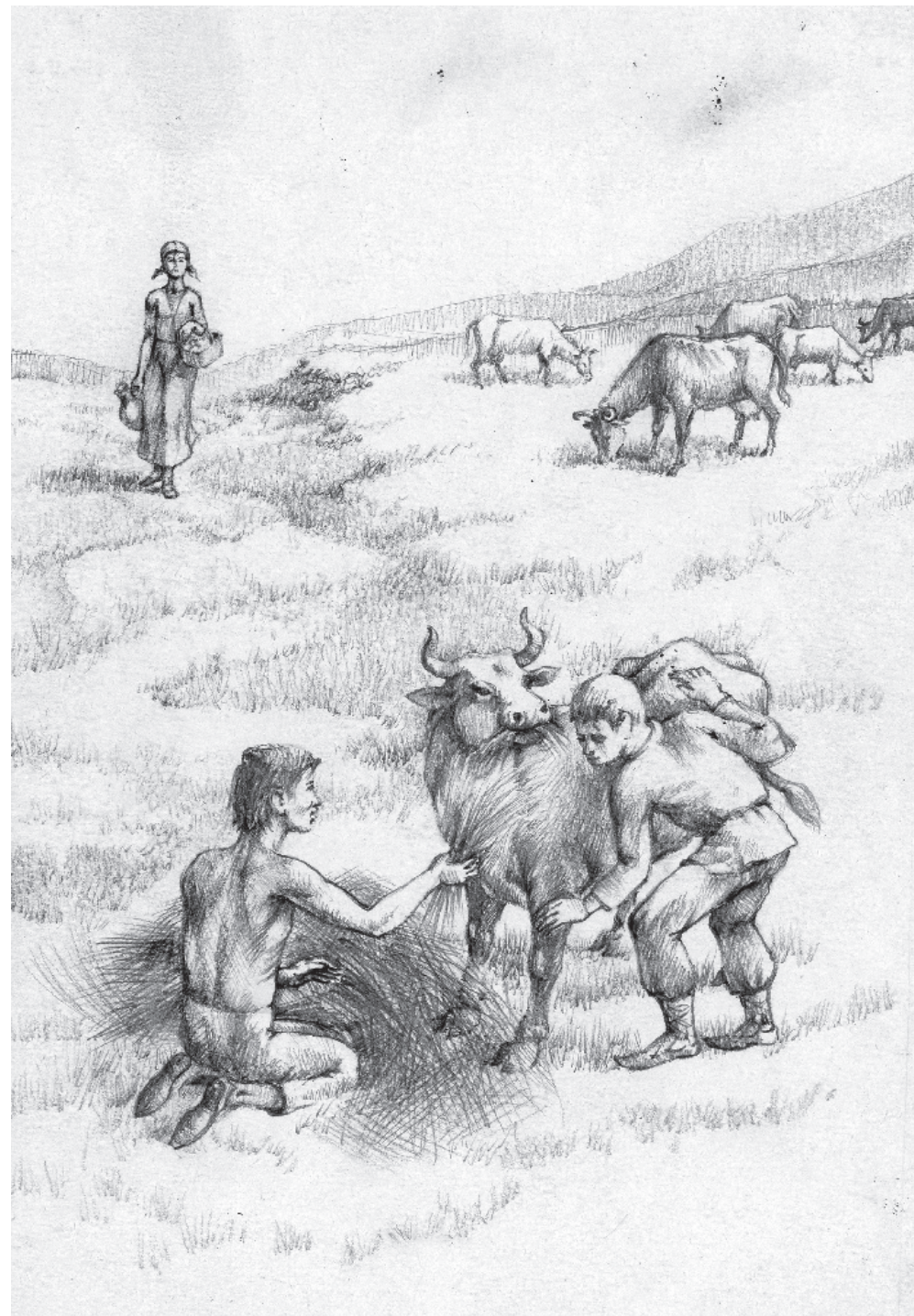
ცა გაფერმკრთალდა. ცისკრის ვარსკვლავმა
მზეს უწინამძღვრა, აუბა მხარი,
მტერს შეუტია ქართველთ ლაშქარმა
ორით ნაკლები ხმლითა და ფარით.

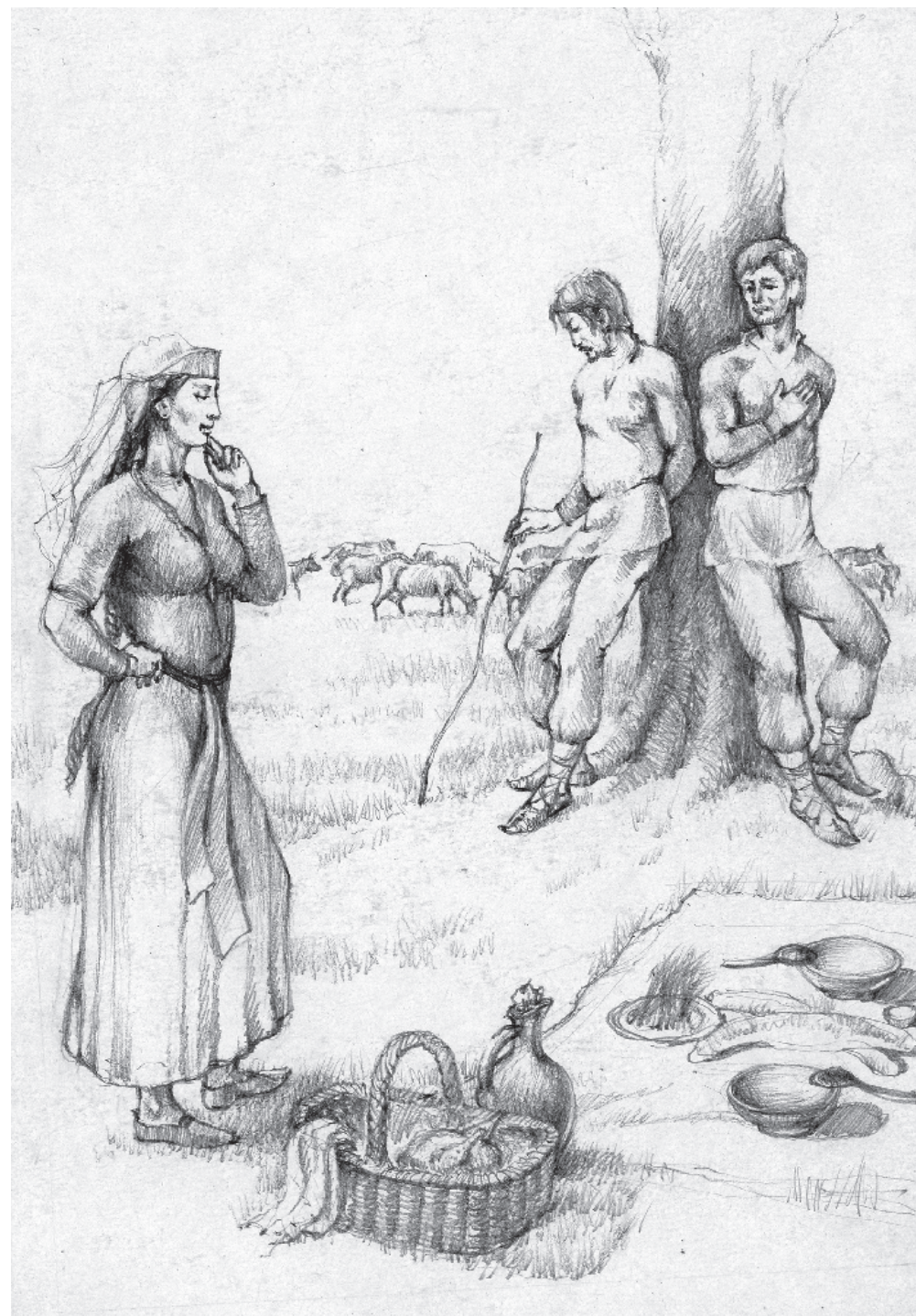
სამგორი

*სამგორის ველზე სამი გორაკი,
გაქვავებულა რიგში სწორებით,
ორი მათგანი ერთურთთან ახლოს,
ხოლო მესამე დგას მოშორებით.*

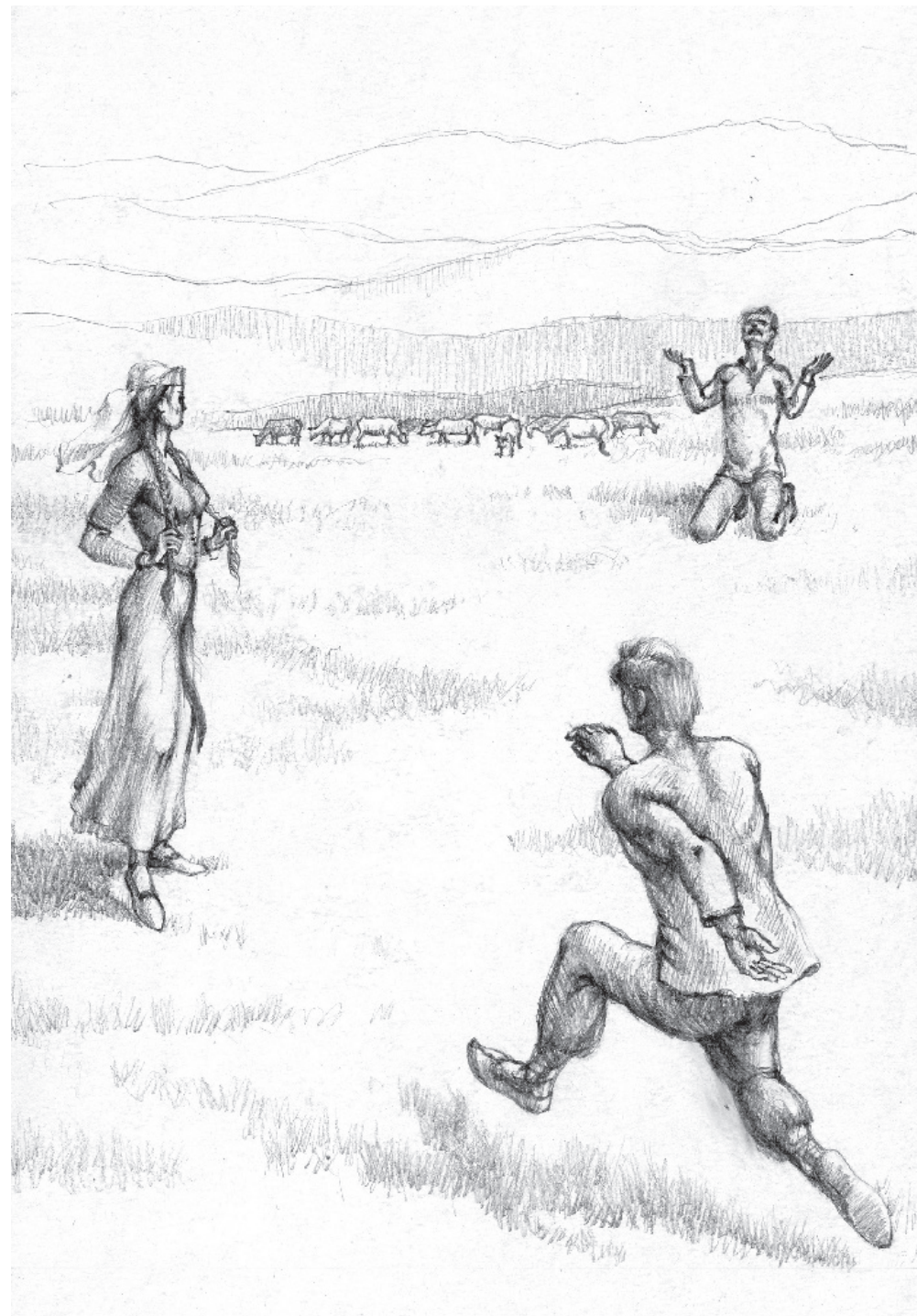
ერთ სოფელში (წარსულში,
იესომდე ჯერ კიდევ),
იზრდებოდა ორი ძმა,
გვარის ორი მემკვიდრე.
უდარდელი ბავშვობა,
ხტუნვა-ხტუნვით გალიეს,
ჯონის ცხენებს „კაზმავენენ“,
წნავდნენ ჩიტის გალიებს.
მალე წამოიზარდნენ,
დაგვითა და ჯახირით,
სოფლელებმა იმედით,
ჩააბარეს ნახირი.
და მას შემდეგ ხალისით,
დილით ადრე დგებოდნენ,
მზის ამოსვლას ხან გზაში,
ხან მინდორში ხვდებოდნენ.
შრომაში ეძიებდნენ
უპოვნელს თუ საპოვნელს,
სალამოს მორეკავდნენ
ცურდაბერილ საქონელს.
ერთი ძროხა უყვარდათ,
სხვებზე უფრო ძალიან,
არ აკლებდნენ საცოხნელს,
კუდჭრელსა და ხალიანს.
ხალიანის პატრონებს,
ჰყავდათ ტურფა ასული,
თვალს არ ენახებოდა
ბოროტის და ავსულის.
თვალუუყუნა, ტიკტიკა,

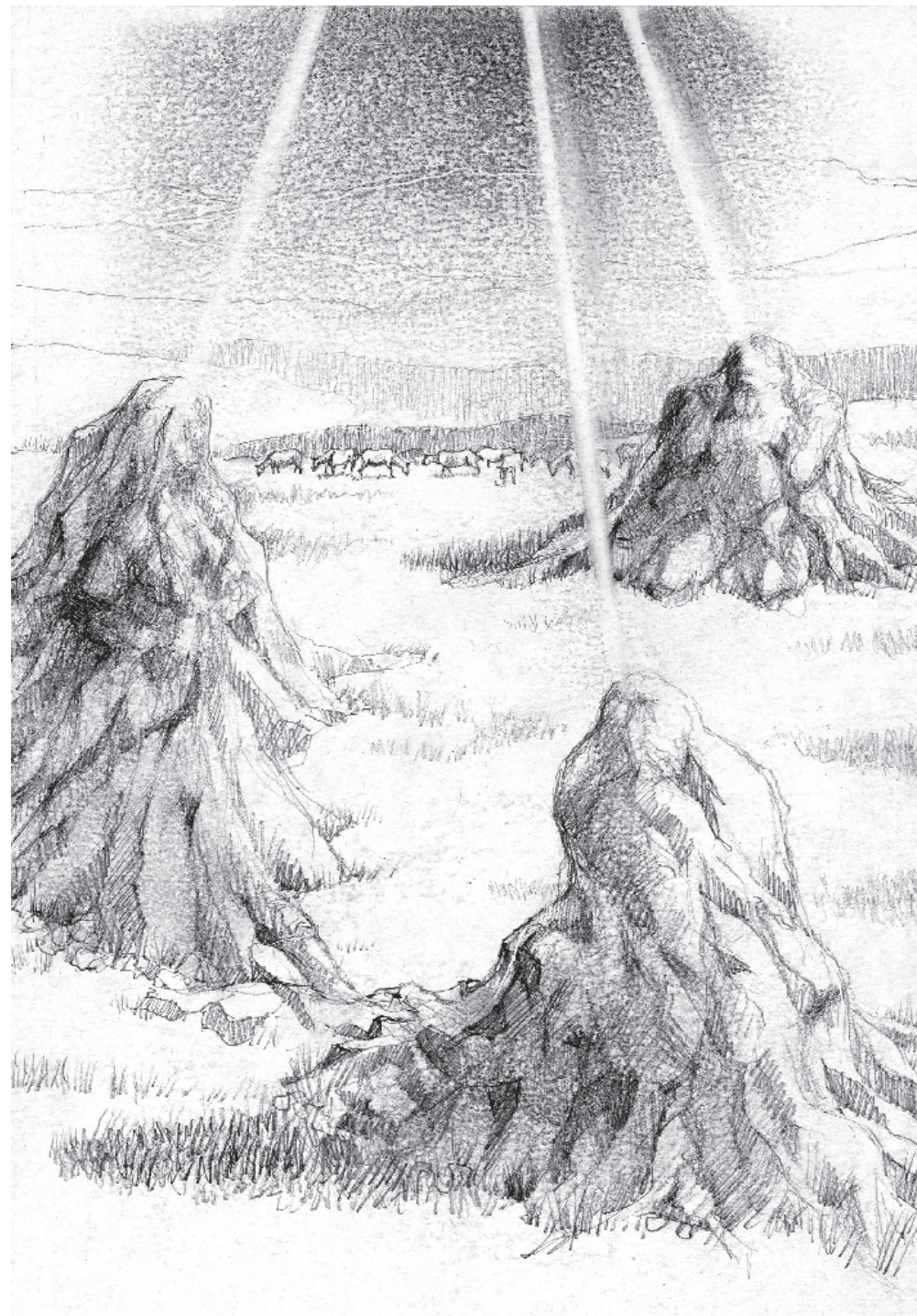
სანატრელი მეზობლად,
მას ირჩევდნენ ტოლები,
დაქალად და მეგობრად.
საქმეც კარგი ევალა
(არც ძნელი, არც ადვილი),
შუადლისთვის წაელო,
მწყემს ბიჭებთან სადილი.
მონდომებით აწყობდა,
ორცხობილს თუ სეფისკვერს,
ბილიკს დაადგებოდა,
გაშლილ საძოვრებისკენ.
მოუთმნლად ელოდნენ,
ძმები ნაცნობ კალათას,
ყუათიან შეჭამანდს,
ჭყლინტ ყველსა და სალათას.
დამშეულებს, დაღლილებს
(მწყემსობაში ქებულებს),
გოგო ავიწყდებოდათ,
ჭამით გატაცებულებს.
წლები იფურცლებოდნენ,
როგორც წიგნის გვერდები,
ლინლი წამოეზარდათ,
დაებერთ მკერდები.
რალაც ახალ შეგძნებამ,
აუბგერათ გულები,
უცხო ძალა შეიცნეს,
მინდვრის თაიგულების.
გაუცხოვდნენ, გაყუჩდნენ,
თავისუფლად შობილნი,
მოერიათ ნალველი,
გახდნენ გულჩათხრობილნი.
სადილს აღარ ჩიოდნენ,
არც ანსოვდათ საჭმელი,
ყელში გაჩხერილიყო,
დაგროვილი სათქმელი.
ნერვიული თითებით,
იგლეჯავდნენ კილიტებს,

სულ სხვა თვალით უმზერდნენ,
 მათკენ მავალ ბილიკებს.
 ერთ ღღეს, როცა გოგონამ,
 ჩრდილში სუფრა გაშალა,
 (აბრეშუმი ემოსა,
 მანდილად და თავშალად).
 ეუცხოვა ბიჭების,
 სახემოდრეჯილობა,
 თუმცა კარგა ხანია,
 ამჩნევს გულის ჭრილობას.
 მიხვდა რაც აწუნებდათ
 (ჩხვლეტდა ხანჯლის წვერივით),
 ენდო ქალურ გუმანს და
 გაინაბა მწყერივით.
 ირგვლივ თითქოს დამუნჯდა,
 ყველაფერი, ყოველი,
 არ ისმოდა ხორხორიც,
 ფრინველის თუ ცხოველის.
 სიჩუმეში აივსო,
 მოთმინების ფიალა,
 „ბორბალი“ კი საწუთრომ,
 ისევ დაატრიალა.
 და უფროსი ძმის ბაგეს,
 სიტყვა მოსწყდა წვალეებით
 (სათქმელს მძიმედ ამბობდა,
 ძირს დახრილი თვალებით):
 „ჩვენ ორივეს გვიყვარხარ,
 ტყვედ ვიქეცით ფიქრების,
 გადაწყვიტე, გვითხარი,
 ვისი ცოლი იქნები“.
 ააღელვა გოგონა,
 სიტყვის პირდაპირობამ,
 და ჩვეული ალერსით,
 შესთავაზა პირობა:
 „მეც მიყვარხართ ორივე,
 ვერ გაგარჩევთ ვერა გზით
 (რომ არ ვიყო თქვენს მიმართ,

მაცდური და ვერაგი),
 ჩემი სიტყვაც ისმინეთ,
 სიტყვა სამართლიანი,
 მინდვრის შუა დავდგები,
 თქვენით თვალცრემლიანი,
 წადით ორივე მხარეს,
 ჩემგან ტოლი მანძილით.
 მერე გამოიქეცით,
 ნიშანს მოგცემთ მანძილით.
 უმძიმეს და დამტანჯველ
 ფიქრებს ნულა აჰყვებით,
 ვინც პირველი მოირბენს,
 ცოლადაც მას გავეყვები“.
 ალბათ ძნელი არ არის,
 მიხვდეს ამბის მკითხველი,
 რა სისწრაფით მიჰქროდნენ,
 ძმები ბედის მტკვითვენი,
 მიწას მტკერი ავარდა,
 დაფრთხა წვრილი ფრინველი,
 გოგოს კითხვა აწუხებს:
 „ვინ იქნება პირველი“?
 უფრო სწრაფად, ფეხმარჯვედ,
 ჰქროდა მწყემსი პატარა
 (შესძლებდა კი ბოლომდე
 მძიმე ლელოს გატანას?)
 ფოცხვერით მირბოდა,
 კისერმოღერებული,
 ქალამნები ეცვა ფეხთ
 ვარაყშემოვლებული.
 სულ უფრო მოკლდებოდა,
 გასარბენი სიშორე
 (გოგო მტანჯველ შეკითხვას,
 ვერა და ვერ იშორებს).
 რა ნახა, რომ უფროსი,
 მარცხდებოდა ადვილად,
 ნაბიჯ-ნაბიჯ თანდათან,
 მისკენ გადაადგილდა.

ჩანდა მომეტებულად,
ის უყვარდა გოგონას
(სიყვარულის საღ ფესვებს,
შეეპარა გონგოლა).
პატარა ძმა გაოცდა,
შესძრა თვალთ ნანახმა
(ცოლად ჰყავდეს „ტიკტიკა“,
იქნება კი თანახმა?).
მოიკრიბა ძალები,
სძლია ბოლმას გაჩენილს,
შეუტია სიფიცხით,
მანძილს ჯერაც დარჩენილს.
მაგრამ რას გახდებოდა
(ველი ექცა ჭიუხად),
გოგო უფროს ძმისაკენ,
ინაცვლებდა ჯიუტად.
ღალატობდა ქალწული,
შეამჩნია პატარამ
(მოწმედ ჰყავდა ღმერთი და
მზე კაშკაშა, თაკარა).
ზე ალაპყრო ხელები,
ღმერთს აახლა მუდარა
(არ იკადრა, არ სცადა,
სიბილწე და მუქარა):
„გაგვაქვავე ადგილზე,
ჩაგვიფერფლე საცეცხლე,
ჩირის ფასი აღარ აქვს,
ამა სოფლად სიცოცხლეს“.
მოისმინა უფალმა,
შევედრება სულისა,
აღუსრულა უმცროს ძმას
თხოვნა განწირულისა.

.....

სამგორის ველზე სამი გორაკი,
გაქვავებულა სწორებით,
ორი მათგანი ერთურთთან ახლოს,
ხოლო მესამე დგას მოშორებით.

რედაქტორი აკაკი ბიძინაშვილი
მხატვარი ბიორბი (შორა) კუსრაშვილი